

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/138/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0020200667
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:0020200667.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Jany Dudíkovej v právnej veci navrhovateľky A. W., rod. M., nar. X.X.XXXX, bývajúcej vo K. XXX, zastúpenej JUDr. Ivetou Fejlekovou, advokátkou so sídlom v Michalovciach na Nám. osloboditeľov 25, proti manželovi O. W., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom vo K. XXX, zastúpenému JUDr. Simonou Marcinovou advokátkou so sídlom v Michalovciach na Nám. Slobody 13, v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom S. W., nar. XX.XX.XXXX a E. W., nar. XX.X.XXXX, zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Michalovce, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 18.8.2020 č.k. 2P/25/2020-82 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozviedol manželstvo účastníkov. Maloleté deti E. a S. na čas po rozvode zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá sa bude realizovať v týždenných intervaloch s dňom a hodinou od začiatku striedavej starostlivosti v nedeľu od 18:00 hod. s tým, že rodič, u ktorého striedavá starostlivosť začína, je povinný maloleté deti prevziať v určenom čase pred dverami bytu druhého rodiča, pričom druhý rodič je povinný maloleté deti riadne pripraviť a odovzdať rodičovi, ktorému striedavá starostlivosť začína. Určil, že striedavá starostlivosť začína u matky prvou nedeľou nasledujúcou po právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti výživné neurčil. Rozhodol, že rodinné prídavky na maloleté deti bude poberať otec. Daňový bonus na maloleté deti si bude uplatňovať matka. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie proti výrokom o úprave výkonu rodičovských práv a povinností podala navrhovateľka (manželka, matka maloletých detí) v zákonnej lehote odvolanie z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil a sám vo veci rozhodol tak, že maloleté deti zverí do jej osobnej starostlivosti, otca zaviazne na platenie výživného vo výške 150,- € mesačne na maloletého S. a 100,- € mesačne na maloletého E.. Styk otca s maloletými navrhla upraviť každý párnny víkend v roku vždy v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 9.00 hod. do 18.00 hod s tým, že v stanovenom čase deti pred jej bydliskom prevezme a v stanovený čas jej ich pred jej bydliskom vráti. Podľa matky rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa náležitosti vyžadované ustanovením § 220 ods. 2 CSP, nakoľko z jeho odôvodnenia nie je zrejmé, akými úvahami sa pri rozhodovaní súd prvej inštancie riadil, keď vykonané dôkazy dôsledne nevyhodnotil, iba konštatoval ich obsah, popísal skutkový stav a pri odôvodnení len veľmi stručne naznačil úvahy, ktoré ho viedli k vydaniu predmetného rozhodnutia. Odôvodnenie rozsudku je popisné a formálne, neobsahuje

jasné a logické argumenty, ktoré sú konzistentné a navzájom si neodporujú. Odôvodnenie rozsudku v tomto smere uvedené v ods. 40 nepovažuje za dostatočné. Namietala, že podstatnú časť odôvodnenia tvorí správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je pritom jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie podľa nej rozhodol v rozpore so zákonom, keď rozhodol o striedavej osobnej starostlivosti odvolávajúc sa na skutočnosť, že v čase rozhodnutia súdu žili spoločne v jednej domácnosti. V súvislosti s týmto nevykonaním navrhovaného šetrenia v domácnosti starej matky, kde otec tvrdí, že sa s maloletými deťmi bude zdržiavať v prípade, že bude musieť opustiť domovú nehnuteľnosť, ktorá je vo vlastníctve matky. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal záujmom maloletých detí, keď ich záujem podriadil len jednému z aspektov uvedených v článku 5 Základných zásad Zákona o rodine, a to názoru dieťaťa. K tomuto výsluchu podotkla, že bol prísne formálny a trval sotva tri minúty. Za takýto krátky čas nie je možné kvalifikovaným spôsobom zistiť záujem dieťaťa, obe deti vyslovene odmietajú opustiť dom, v ktorom bývajú. Obaja už navštevujú Základnú školu vo Vinnom. Z domu majú do školy sotva päť minút peši. Namietala, že súd neriešil, kto ich bude vodiť do školy a späť, keď budú v starostlivosti otca. Okrem toho uviedla, že zápisnica o výsluchu mal. detí jej vôbec nebola doručená, a to napriek výslovnej písomnej žiadosti jej právnej zástupkyne zo dňa 3.8.2020, kde zároveň žiadala doručiť aj vyjadrenie otca k jej návrhu a navrhla vykonať potrebné šetrenie v domácnosti starej matky. Nedostatočné a stručné zistenie záujmu mal. detí súdom prvej inštancie malo byť podľa nej doplnené znaleckým dokazovaním a tvrdenie súdu, že by bolo znalecké dokazovanie nevhodné a neúčelné, považuje za alibistické a nepresvedčivé. Matka ďalej v odvolaní uvádza, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s hmotnoprávnymi podmienkami pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti. V tejto súvislosti nestačí len konštatácia komunikácie medzi rodičmi ako takej, navyše, keď otcovi mal. detí vyslovene „prekáža“, keď sa na deti informovala v čase, keď s ním boli v Tatrách. Tento postoj otca považuje za vážny signál nezrelého postoja rodiča, ako aj skutočnosť, že je to práve otec, ktorý vyvoláva hádky s ňou tak, aby boli mal. deti svedkom týchto hádok. Dokonca sa vyslovene vyjadril, že nie je povinný ju informovať. V tomto duchu nahovára aj deti, ktoré po príchode domov majú zakázané jej hovoriť, kde a s kým boli v priebehu dňa a aké aktivity vykonávali. Badá, že vzťah synov k nej sa mení, začínajú byť voči nej odmietaví a agresívni. To, že s ňou nekomunikuje, potvrdil otec aj pred kolíznym opatrovníkom. Pýta sa, že keďže otec už dva mesiace nemá výplatu, nemá kde bývať, ako chce zabezpečiť starostlivosť o mal. deti. Matka ďalej poukazuje na to, že ich výchova nie je jednotná, čo je ďalšia prekážka striedavej osobnej starostlivosti. Matka ďalej v odvolaní namietala, že výrok o striedavej osobnej starostlivosti uvedený v napadnutom rozsudku je podľa nej nevykonateľný, pretože právoplatnosť jedného výroku nemôže byť podmienená právoplatnosťou iného výroku a tiež z tejto formulácie nie je zrejmé, či súd prvej inštancie mal na mysli rozsudok ako taký alebo len výrok o rozvode manželstva. Na záver odvolania uvádza, že v odôvodnení rozsudku sa nachádzajú formulácie, ktoré v konaní nikdy nezazneli alebo boli nesprávne pochopené. Napr. na strane 5 rozsudku odsek 7, kde sa mala vyjadriť, že bude rešpektovať názor maloletých detí a prípadné nariadenie znaleckého dokazovania považuje za absolútne nadbytočné, nevhodné a finančne zaťažujúce oboch rodičov a je toho názoru, že výsluch mal. detí je riadne preukázaný. V tejto súvislosti matka uvádza, že zo zápisnice z pojednávania nič podobné nevyplýva a toto nikdy nepovedala. Zároveň namietala, že na strane 6 - Správa o prešetrení pomerov je síce z februára 2020, ale mladší syn je už v 1. ročníku základnej školy, zároveň namietala odôvodnenie napadnutého rozsudku na strane 8 odsek 13, kde všetky tam uvedené položky platí ona, pričom všetky doklady o výdavkoch predložila. Manžel nedal ani jeden doklad. Je pravda, že doklady sú na jeho meno, ale neplatí ich, preto nevie, prečo súd prvej inštancie uviedol, že to uhradza manžel, keď to nie je pravda.

3. Manžel vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za správny a spravodlivý, preto žiada, by ho odvolací súd potvrdil. Zároveň ho považuje za vecne správny a riadne odôvodnený. Naopak odvolanie manželky neobsahuje z jeho pohľadu akýkoľvek relevantný dôvod. Iba skutočnosť, že manželka nesúhlasí so zverením maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, neznamená, že podmienky na to nie sú splnené, ako sa zjavne mylne domnieva. Podľa neho súd sa správne vysporiadal s otázkou zverenia maloletých detí na čas po rozvode, nakoľko sú jednoznačne splnené zákonné podmienky pre zverenie mal. detí do striedavej osobnej starostlivosti a takáto starostlivosť je nepochybne v ich najlepšom záujme. Matka v konaní žiadnym spôsobom nepreukázala, že by bol neschopný postarať sa o mal. deti sám a jej tvrdenia nie sú opreté o žiadne dôkazy. Usilovala sa ho pred súdom vykresliť ako neschopného otca, ktorý sa nevie o deti postarať. Pritom už v konaní uviedol, že matka pracuje v trojzmennej prevádzke a v čase jej častej neprítomnosti v domácnosti sa staral o maloleté deti výlučne on a tak je tomu aj v súčasnosti. Je toho názoru, že záujem a názor (vôľa) mal. detí bola v konaní riadne vydokazovaná a ustálená. Stotožňuje sa s rozsudkom súdu, v ktorého odôvodnení sa uvádza, že

názor mal. detí bol náležite zistený a mal. deti vzhľadom na ich vekovú vyspelosť boli pri ich výsluchu zorientované ohľadom situácie a vedeli aj presne popísať, ako si predstavujú styk so svojimi rodičmi, dokonca aj v časových intervaloch. Nakoľko tento výsluch zo strany mal. detí prebehol spontánne bez ovplyvňovania názoru mal. detí zo strany rodičov, súd považoval nariadenie znaleckého dokazovania za nehospodárne a neúčelné. Zároveň podotkol, že matka viackrát v konaní uviedla, že bude rešpektovať vôľu a názor mal. detí, no pokiaľ ich názor už nie je súladný s jej vlastnými predstavami, tak ho už zjavne nechce rešpektovať. Zdôraznil, že mal. E. má 7 rokov a mal. S. 9 rokov, preto sú už v takom veku, kedy vnímajú skutočnosť a chápu situáciu, v ktorej sa nachádzajú a vedia vyjadriť to, čo chcú, čo si prajú a ako si styk s rodičmi predstavujú. Pokiaľ matka v odvolaní uvádza, že súd sa nevysporiadal s hmotnoprávnymi podmienkami pre nariadenie striedavej starostlivosti, a to konkrétne so schopnosťou rodičov dohodnúť sa o podstatných náležitostiach týkajúcich sa detí, zdôrazňuje, že súd v odôvodnení podrobne uvádza, že po vyhodnotení celkovej situácie v rodine mal preukázané, že podmienky na striedavú osobnú starostlivosť boli splnené a komunikácia medzi rodičmi funguje na bežnej úrovni, nakoľko rodičia až do právoplatnosti rozsudku o rozvode žili v jednej spoločnej domácnosti a zabezpečovali starostlivosť o mal. deti spoločne, súd teda pomerne podrobne vysvetľuje, prečo sa rozhodol zveriť mal. deti so striedavej osobnej starostlivosti. Otec zároveň uvádza, že odvolanie matky nie je podľa jeho názoru ani riadne odôvodnené. Názory a výhrady voči rozsudku sú čisto iba formálne a jej tvrdenia sú nepreukázané. V konaní ničím nepreukázala, že medzi nimi dvomi je údajne taká vysoká miera neschopnosti komunikovať o záležitostiach týkajúcich sa potrieb mal. detí, že by nebolo možné realizovať striedavú osobnú starostlivosť. Je prirodzené, že ak sa manželia rozvádajú, vzťahy medzi nimi ako manželmi sú narušené, čo však nemá, resp. nemusí mať žiaden súvis so vzťahmi medzi nimi ako rodičmi. V ich prípade je pravdou, že ich partnerský, resp. manželský vzťah sa rozpadol, avšak stále ostávajú rodičmi a dokážu spolu komunikovať ohľadom výchovy a starostlivosti o mal. deti. Vo vzťahu ku komunikácii medzi rodičmi zdôraznil, že je prejednané, že tendenčná neochota jedného rodiča komunikovať s druhým rodičom ohľadom otázky výchovy a starostlivosti o mal. deti nie je a ani nemôže byť prekážkou na zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že trvá na podanej písomnej správe z prešetrenia pomerov v rodine zo dňa 27.2.2020. Rozhodnutie súdu prvej inštancie navrhuje v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. Uviedol, že od rozhodnutia súdu sa situácia v rodine nezmenila. Rodičia bývajú v spoločnej domácnosti. Prevažnú časť osobnej starostlivosti naďalej zabezpečuje matka. Otec sa na starostlivosť o mal. deti podieľa viac trávením voľného času detí počas víkendov. Aj keď mal. deti vyjadrili pred súdom i pred kolíznym opatrovníkom svoj názor - súhlas s ich zverením do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, od rozhodnutia súdu mal. deti nemali možnosť si tento model zabezpečovania osobnej starostlivosti vyskúšať. Keďže rodičia žijú v jednej domácnosti a otec na seba ťarchu zabezpečovania osobnej starostlivosti počas celého týždňa, nielen víkendov, neprevzal ani po rozhodnutí súdu, na základe uvedeného kolízny opatrovník navrhuje nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z oboru detskej psychológie na posúdenie vhodnosti zverenia mal. detí do striedavej osobnej starostlivosti.

5. Manželka v odvolacej replike uviedla, že trvá na podanom odvolaní v celom rozsahu. Považuje za potrebné uviesť, že došlo ku skutočnosti, ktorú naznačovala už v konaní, a to, že ako výlučná vlastníčka rodinného domu otcovi mal. detí po nadobudnutí právoplatnosti výroku o rozvode manželstva zrušila trvalý pobyt v rodinnom dome. Otcovi umožnila, aby sa o deti jeden týždeň staral, zo školy však aj v tomto čase prišli domov, má na mysli dom vo K.. Spávali v byte starej matky, kde nemajú vytvorené podmienky ani na učenie, ani súkromie. Spia v jednej izbe s otcom a jeho bratom. Šetrenie v domácnosti starej matky napriek jej návrhu vykonané nebolo. Deti sú z celej situácie zmätené, očakávali niečo iné, mysleli si, že u babky sa len vyspia a prídu domov. Otec odovzdávanie detí zneužíva na vyvolávanie hádok, kde ju pred deťmi uráža. Deti sú zo strany otca živene nenávisťou voči nej. Podľa nej, keď boli deti vypočuté, nemali vedomosť, čo v skutočnosti striedavá osobná starostlivosť je, v čom spočíva. Otec ich naučil, čo majú rozprávať, ale zmysel takto upravenej starostlivosti vôbec nechápali. Dedukuje to z toho, že keď sa vrátili z pobytu u starej matky, vyžadujú si pri uspávaní jej prítomnosť. Staršieho syna musí držať za ruku, pokiaľ nezaspí. Taktiež si nie je istá, dokedy vydrží otcova matka prítomnosť dvoch detí v trojizbovom byte. Mladší syn je v prvom ročníku a je potrebné mu venovať oveľa viac pozornosti, ako keď bol v škôlke. Otec však na svojich zvyklostiach nič nezmenil. Zotrváva v práci do neskorých večerných hodín a starostlivosť o deti prenecháva na svoju matku. Od právoplatnosti rozvodu sa finančne ničím nepodieľal na výdavkoch na maloleté deti. Taktiež poukázala na to, že požiadala zamestnávateľa o

zmenu pracovných podmienok a začala pracovať na dvojzmennú prevádzku. Robí len denné a nočné zmeny.

6. Otec v odvolacej duplike uviedol, že nesúhlasí s tvrdeniami uvedenými v odvolacej replike matky, pričom v plnom rozsahu sa pridrižiava svojich tvrdení uvedených vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 26.9.2020. Naďalej trvá na tom, že striedavá starostlivosť je v najlepšom záujme mal. detí, čo plne korešponduje aj s vykonaným dokazovaním. Zároveň uvádza, že striedavá osobná starostlivosť o obe mal. deti je riadne vykonávaná prakticky už od vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie bez ohľadu na absenciu jeho právoplatnosti a funguje bezproblémovo odo dňa 18.8.2020 až doteraz. Pokiaľ matka uvádza, že mu zrušila trvalý pobyt v rodinnom dome vo K., s touto skutočnosťou bol oboznámený už na poslednom súdnom pojednávaní a rovnako už v priebehu konania uvádzal, že po nevyhnutný čas, kým si zabezpečí vlastné bývanie, bude bývať u svojej matky, t.j. starej matky mal. detí. V súvislosti s riešením vlastnej bytovej otázky si dovoľuje uviesť, že počas trvania manželstva investoval všetky svoje finančné prostriedky do nehnuteľnosti nachádzajúcej sa vo výlučnom vlastníctve manželky a vzhľadom k tomu, že ešte nedošlo k vysporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva, je po finančnej stránke pre neho náročnejšie zabezpečiť si vlastné bývanie. Je teda pravdou to, čo uvádza manželka vo vyjadrení, a to, že v súčasnosti býva v trojizbovom byte so svojou matkou. Rovnako je pravdou, že v uvedenej domácnosti nebolo vykonané v priebehu súdneho konania šetrenie pomerov, avšak vzhľadom k tomu, že trvalý pobyt vo K. XXX mu bol zrušený až dňom 19.10.2020, do toho času býval v spoločnej domácnosti s manželkou. Preto v čase, keď rozhodoval súd prvej inštancie, nebol ani dôvod na vykonanie šetrenia v predmetnej domácnosti. Otec však uvádza, že v rámci jeho súčasnej domácnosti majú mal. deti vytvorené riadne podmienky na bývanie, učenie, hranie sa, ako aj na iné aktivity. V rámci trojizbového bytu im jeho matka uvoľnila dve izby, preto mu nie je jasné, na základe akých úvah manželka došla k záveru, že mal. deti nemajú vytvorené podmienky na učenie ani na súkromie. Zároveň nie je pravdou ani tvrdenie manželky o tom, že mu umožnila, aby sa o deti jeden týždeň staral, nakoľko striedavá starostlivosť riadne funguje už viac ako polroka a to tak, ako to určil súd prvej inštancie. Tiež nie je pravdou to, že deti prichádzajú zo školského klubu skôr, a to k matke do jej domu v obci K.. Uvedená situácia nastala len raz, tým, že matka sama svojvoľne iniciovala, že mal. deti vyzdvihne zo školského klubu skôr, s čím otec súhlasil, pričom mu tvrdila, že mal. deti si chcú zobrať z domu ešte nejaké svoje hračky. Uvedená situácia sa však viackrát neopakovala, nakoľko otec nesúhlasí s tým, aby počas týždňa, v ktorom má deti vo svojej starostlivosti, matka vyzdvihovala deti zo školského klubu skôr. Za výmysly matky považuje ďalšie situácie, ktoré vo svojom vyjadrení uvádza, ktoré sa mali diať počas preberania mal. detí, t.j. údajný krik a vyhrážanie sa. Tieto jej výmysly majú za cieľ zvrátiť prvostupňové rozhodnutie súdu. Zdôrazňuje, že striedavá starostlivosť už niekoľko mesiacov trvá a riadne funguje, pričom mal. deti si rýchlo zvykli na uvedený režim. Zároveň uviedol, že považuje za vysoko nepravdepodobné, že by dochádzalo k situáciám, ktoré uvádza matka vo vyjadrení, že musí počas uspávania držať staršieho syna za ruku vzhľadom k tomu, že práve starší syn mu pri odovzdávaní detí matke často hovorí, že s ním chce zostať dlhšie a dokonca už viackrát nastala situácia, keď mu dokonca povedal, že by chcel zostať v jeho starostlivosti. Otec však nepovažuje za vhodné rozdeľovať maloleté deti a tak naďalej trvá na striedavej starostlivosti. O mal. deti sa riadne stará a zabezpečuje im všetku potrebnú starostlivosť. Riadne sa s nimi učí, zapojil sa aj do vyučovacieho procesu, zriadil si Messenger a zapojil sa do spoločnej konverzácie rodičov s triednou učiteľkou staršieho syna S. U. I., nakoľko im triedna učiteľka takýmto spôsobom odovzdáva domáce úlohy. V uvedenej skupine sa nachádza aj matka, preto otec predpokladal, že s touto skutočnosťou je oboznámená. Otec tiež pravidelne odprevádza mal. deti do školy a za týmto účelom si so zamestnávateľom dohodol, že v týždni, keď má mal. deti, nezačína jeho pracovná doba 7.30 hod., ale až o 8.00 hod. Tak má dostatočný priestor na to, aby stihol mal. deti odviezť do školy. Poobede prichádza po deti do školy, resp. školského klubu. Po škole deťom zabezpečuje stravovanie, riadne im varí, perie, učí sa s nimi, uspáva ich a zabezpečuje im všetky potreby. Žiadna starostlivosť o mal. deti nad bežnú mieru zo strany jeho matky nie je realizovaná tak, ako to tvrdí manželka. Otec s maloletými trávi aktívne aj voľný čas, napr. v čase, keď už to bolo možné, vzhľadom k súčasnej pandemickej situácii vzal mal. deti na premietanie rozprávky do kina v nedeľu 29.11.2020 o 17.00 hod. s tým, že kontaktoval aj matku detí, či bude pre ňu prekážkou, ak jej ich odovzdá až po premietaní filmu, s čím súhlasila. Napriek skutočnosti, že u neho nie je žiaden problém v súvislosti s odprevádzaním detí do školy a zo školy, ako ani s ich prípravou na spánok či uspávanie, u manželky podľa neho problémy s výkonom osobnej starostlivosti stále pretrvávajú, aj keď, ako tvrdí vo vyjadrení, požiadala zamestnávateľa o zmenu pracovných podmienok a začala pracovať na dvojzmennú prevádzku, ale na dennú zmenu musí odchádzať z domu v čase o 5.30 hod. a na nočnú zmenu v čase po 21.00 hod., teda nie je schopná sama zabezpečiť pravidelné ranné odprevádzanie detí do školy a taktiež keď odchádza na nočnú zmenu, musí

zabezpečiť prítomnosť svojich rodičov v dome, ktorí musia mal. deti počas jej neprítomnosti pripraviť na spánok. Taktiež nie je pravdou tvrdenie matky, že sa finančne nepodieľa na výdavkoch na mal. deti. Na výdavkoch sa podieľa rovnako ako aj ona s tým, že matka nepripravuje riadne mal. deti na týždeň, kedy majú byť u neho, preto im bol nútený zakúpiť veci a potreby, ktoré už majú v dome vo K. (pyžamá, rukavice, pomôcky a potreby do školy, atď.), čo aj urobil. V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti má za to, že striedavá starostlivosť je pre mal. deti v ich najlepšom záujme.

7. Výroky rozsudku súdu prvej inštancie o rozvode manželstva a o trovách konania odvolaním napadnuté neboli, nadobudli právoplatnosť, preto neboli predmetom preskúmania v odvolacom konaní (ust. § 367 ods. 2 CSP).

8. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, pričom prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

11. Vo vzťahu k odvolacej námietke matky odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované zákonné právo účastníka na spravodlivý súdny proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov. Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Odvolací súd dospel k záveru, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, v dôsledku čoho ani odvolací súd nemal pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch. V tomto prejednávanom prípade súd prvej inštancie dôsledne vykonal dokazovanie a úplne zistil skutočný stav, ktorý následne správne právne posúdil, pričom jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a ani neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

12. K matkou namietanému odvolaciemu dôvodu, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, je potrebné uviesť, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 CSP) a vyhodnotenie uvedie v odôvodnení rozsudku. Voľné hodnotenie dôkazov neznamená ľubovôľu. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, teda relevancie vo vzťahu k zisťovaným skutočnostiam, zákonnosti z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania a z hľadiska pravdivosti, teda hodnovernosti jeho zdroja. Následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Súd k nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov môže v zásade dôjsť len nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, prípadne porušením pravidiel formálnej logiky. Posúdenie úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode a hodnotiace úvahy súdu, na základe správne a zákonne vykonaných dôkazov bez mylnej interpretácie z nich vyvedených skutočností však nie je možné považovať za nesprávne skutkové zistenie.

13. Odvolací súd na zvýraznenie správnosti dôvodov rozhodnutia dodáva, že záujmom detí nepochybne je, aby boli predovšetkým v starostlivosti obidvoch rodičov, a len ak to nie je možné, tak v starostlivosti toho z rodičov, ktorý má na to lepšie predpoklady a ktorý okrem iného uznáva úlohu aj dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, ktoré im vznikli zo zákona narodením detí, a preto obaja majú aj rovnaké právo podieľať sa na výchove detí, pokiaľ na ich strane neexistuje okolnosť, ktorá ich zo starostlivosti o deti vylučuje v tom smere, že ohrozuje stabilitu výchovného prostredia, prípadne je v priamom rozpore so záujmami detí (nespôsobilosť rodiča vychovávať dieťa je daná najmä jeho zdravotným stavom - fyzickým alebo psychickým, nevhodným výchovným prostredím alebo neexistujúcim, nedostatočným alebo nevhodným prostredím v domácnosti rodiča, atď.). Vzhľadom na nepochybne zistený pozitívny vzťah oboch detí k rodičom (a naopak), dospel odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie k záveru, že striedavá starostlivosť rodičov je jednoznačne v záujme detí, a rovnako tak obaja rodičia majú vhodné predpoklady pre riadnu starostlivosť o deti. Napriek deklarovanému nesúhlasu matky súd prvej inštancie dôsledne rešpektoval § 24 ods. 2 Zákona o rodine a správne zisťoval, či sú splnené všetky podmienky pre striedavú starostlivosť a v súlade s § 24 ods. 4 Zákona o rodine rešpektoval právo detí na zachovanie ich vzťahu k obidvom rodičom, právo na výchovu a starostlivosť zo strany matky i otca a udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi a napokon prihliadol na ich záujem, najmä na citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o deti s druhým rodičom. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku matky vo vzťahu k ňou tvrdenej nespôsobilosti otca zabezpečovať riadnu starostlivosť o deti, pretože býva so svojimi rodičmi, kde deti nemajú zabezpečený svoj životný priestor, pričom ďalšou prekážkou má byť to, že konajúci súd nevykonal šetrenie ich domácnosti, odvolací súd zdôrazňuje, že táto okolnosť ho sama osebe zo striedavej starostlivosti nevylučuje. Je pochopiteľné, že účastníci konania po právoplatnosti výroku o rozvode prestali zdieľať spoločnú domácnosť v obci K. a preto si otec musel vyriešiť svoju bytovú otázku, zatiaľ tak, že sa nasťahoval k svojim rodičom do A., čo v danej situácii nebolo nič neobvyklé, pričom nie je vylúčené, že si časom zabezpečí samostatné bývanie. Aj vzhľadom k tomu, že ide o byt otcových rodičov, ktorý nepochybne tak deti ako aj matka poznajú, odvolací súd nevidel dôvod na vykonanie prešetrenia ich domácnosti. Neobstoí ani námietka matky, že otec doteraz nemal deti sám v osobnej starostlivosti. Otec má rovnaké právo na výchovu detí ako matka, medzi ním a deťmi existuje pozitívny citový vzťah a v konaní bolo preukázané, že starostlivosť o deti zabezpečoval už počas trvania manželstva, čo bolo preukázané tým, že počas pracovných zmien matky sa o deti riadne staral. Pokiaľ by aj nastala situácia, že občas mu vtedy s deťmi pomohli rodičia, nemôže ho to ako rodiča diskvalifikovať, pretože je prirodzené, že so starostlivosťou o vnúčatá pomáhajú aj starí rodičia, čo určite niekedy využíva aj matka maloletých detí a nikto jej to v konaní nekladie za vinu.

14. Odvolací súd zdôrazňuje, že nesúhlas rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu detí. V súvislosti s kvalitou vzťahov medzi rodičmi a deťmi odvolací súd apeluje na oboch rodičov, aby negatívne pocity a prípadné výhrady jedného voči druhému čo najviac eliminovali a v záujme detí sa pokúsili čo najviac komunikovať o veciach týkajúcich sa starostlivosti o deti a zbytočne nehľadali jeden na druhom chyby, ktoré budú následne prezentovať pred maloletými deťmi. Len pri vzájomnej tolerancii, spoločnej vôli a schopnosti spolupracovať bude možné dosiahnuť primárny cieľ, a to je záujem detí na riadnej starostlivosti zo strany oboch rodičov. Je nevyhnutné, aby aj matka uznala rolu a dôležitosť otca v živote detí, tak ako on rešpektuje a uznáva ju ako nezastupiteľnú osobu v ich výchove (akou osobou je nepochybne aj on sám) bez evidentnej snahy obmedziť jej právo na starostlivosť o deti.

15. Odvolací súd sa stotožnil aj s postupom súdu prvej inštancie, ktorý odmietol nariadiť znalecké dokazovanie z odboru detskej psychológie, pretože vychádza z právneho názoru odvolacieho súdu vyplývajúceho z iných rozhodnutí v obdobných veciach, kde odvolací súd opakovane zdôrazňoval, že znalecké dokazovanie je možné nariadiť len za účelom zistenia skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti a znalcovi zásadne nepatrí vyjadrovať názor na prejednávajúcu vec, prípadne navrhovať úpravu pomerov účastníkov konania. Znalecký posudok je len jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý má rovnakú dôkaznú silu ako ostatné dôkazy, nie je možné ho priorizovať a ako každý dôkaz je potrebné hodnotiť ho podľa 191 ods. 1 CSP jednotlivo, ako aj v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi. Otázka vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, prípadne posudzovanie jej podmienok alebo úprava styku z hľadiska frekvencie a rozsahu nie sú otázkami odbornými, ale právnymi a tieto skutočnosti súd hodnotí z hľadiska ostatných dôkazov vykonaných v rámci konania. Pretože vykonaným dokazovaním neboli spochybnené osobnostné predpoklady rodičov vychovávať svoje deti a ani negatívny vzťah detí k

niektorému z rodičov, nebolo potrebné vo veci nariaďovať znalecké dokazovanie. Je nepochybné, že obe deti jasne, zrozumiteľne a primerane svojmu veku formulovali svoj názor na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvoде, kedy zreteľne uviedli, že chcú bývať striedavo s matkou aj s otcom. Je pravda, že výpoveď maloletých detí bola stručná, ale na druhej strane výstižná, pričom starší S. jasne uviedol aj to, že otec síce spomínal rodinný dom, ale pokiaľ ho nepostaví, budú bývať u babky. Deti teda boli vo veci riadne zorientované, vedeli, kde byva stará matka, preto ani odvolací súd nemal žiadne pochybnosti o prejavnom názore maloletých detí. V tejto súvislosti je preto odvolacia námietka matky týkajúca sa pochybenia konajúceho súdu, ktorý nevykonal dokazovanie o pravdivosti otcovho tvrdenia, či dom postaví alebo nie, irelevantná. Je evidentné, že deti prejavili záujem o striedavú osobnú starostlivosť nie z dôvodu, že im má otec postaviť nový rodinný dom, ale práve z dôvodu, že aj po rozvoде rodičov chcú byť v takej starostlivosti rodičov, ktorá je svojím charakterom najbližšia starostlivosti, ktorá im bola zo strany rodičov poskytovaná, pokiaľ žili v spoločnej domácnosti.

16. Pokiaľ matka v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie jej nedoručil zápisnicu o výsluchu maloletých detí zo dňa 9.6.2020 ani vyjadrenie otca k jej návrhu na začatie konania zo dňa 2.3.2020, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o úprave pomerov na čas po rozvoде postupoval v súlade so základnými princípmi CMP, konkrétne s čl. 5 ods. 2 CMP tak, aby ochrana práv účastníkov bola rýchla a účinná, ako aj s čl. 12, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov a iných osôb. Za tým účelom na základe návrhu matky doručeného súdu dňa 5.2.2020 vytýčil termín prvého pojednávania na deň 10.3.2020. Zo spisu vyplýva, že vyjadrenie otca zo dňa 2.3.2020 k návrhu na začatie konania síce konajúci súd matke prostredníctvom jej právnej zástupkyne vzhľadom na skorý termín pojednávania nedoručoval, zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 10.3.2020, na ktorom bola jej právna zástupkyňa prítomná, je však zrejmé, že na začiatku pojednávania súd oboznámil účastníkov s týmto podaním otca, ktoré v podstate v plnom znení prečítal, pričom následne boli obaja rodičia vypočutí a matka mala nepochybne možnosť sa k tomuto podaniu otca vyjadriť. Odvolací súd preskúmaním obsahu spisu zistil, že v spise sa nachádza nezažurnalizované elektronické podanie právnej zástupkyne matky zo dňa 3.8.2020, v ktorom žiada konajúci súd o doručenie vyjadrenia otca k návrhu ako aj o doručenie zápisnice z výsluchu maloletých detí. Na druhej strane zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 18.8.2020, na ktorom bol vyhlásený napadnutý rozsudok, bolo zistené, že súd prvej inštancie na tomto pojednávaní vykonal dôkaz prečítaním zápisnice o výsluchu maloletých detí zo dňa 9.6.2020, pričom účastníkom bolo taktiež umožnené riadne sa k vykonanému dokazovaniu vyjadriť. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že doručenie žaloby a vyjadrení je upravené v ust. § 167 CSP, ktoré však vychádza z režimu kontradiktórneho sporu ovládaného prejednacím princípom a koncentráciou konania. Právo strán na doručenie žaloby vrátane všetkých jej príloh sa považuje za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie žaloby, resp. ostatných vyjadrení stranám sporu vytvára stav nerovnosti v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces, podobne aj s princípom kontradiktórnosti konania (porovnaj I.ÚS 132/2017). Zmyslom a účelom procesného režimu uvedeného v ust. § 167 CSP, ktorý v ods. 3 a 4 umožňuje žalobcovi reagovať na vyjadrenie žalovaného vo forme repliky, pričom následne žalovanému na vyjadrenie žalobcu formou dupliky, je substancovať skutkové tvrdenia a právne argumenty strán tak, aby mohol byť uplatnený režim sudcovskej koncentrácie podľa § 153 CSP, inak povedané, po vyčerpaní repliky a dupliky by strana v zásade nemala mať možnosť uvádzať nové skutočnosti a dôkazy pre existenciu režimu sudcovskej koncentrácie.

17. V tomto prejednanom prípade je však predmetom odvolacieho prieskumu úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoде, ktorá patrí medzi konania starostlivosti súdu o maloletých upravené v Civilnom mimosporovom poriadku, pričom z podstaty mimosporového konania vzhľadom na generálnu subsidiaritu CSP zakotvenú v § 2 sú z aplikácie v mimosporovom konaní vylúčené niektoré inštitúty charakteristické len pre sporové konanie, a to konkrétne ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany a koncentracii konania, t.j. ustanovenia § 149 až 154 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaniach starostlivosti súdu o maloletých, ktoré sú ovládané vyšetrovacím princípom, princípom oficiality ako aj materiálnej pravdy, je súd povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhl (čl. 6 základných princípov CMP, § 36 CMP), pričom na rozdiel od sporového konania možno v mimosporových konaniach v odvolacom konaní uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy, preto v tomto prejednanom prípade, aj napriek

tomu, že vyjadrenie otca ako aj zápisnica o výsluchu detí matke neboli doručené, matka bola s obsahom týchto podaní ešte pred vyhlásením napadnutého rozhodnutia riadne oboznámená, mala možnosť sa k nim vyjadriť, preto nemožno konštatovať, že by jej bola odňatá možnosť konať pred súdom ani porušené jej právo na spravodlivý súdny proces. Je zrejmé, že táto vada konania nemala za následok nesprávne rozhodnutie súdu o návrhu matky a súčasne jej nebránila už v priebehu konania na súde prvej inštancie vecne argumentovať proti tvrdeniam otca uvedeným v jeho vyjadrení, preto odvolací súd na túto vadu neprihliadol.

18. Odvolací súd nemohol súhlasiť ani s námietkou matky o nevykonateľnosti výroku o striedavej osobnej starostlivosti, nakoľko z napadnutého rozhodnutia je zrejмый interval striedania maloletých detí, miesto a čas ich odovzdávania a preberania, ako aj určenie rodiča, u ktorého začne striedavá starostlivosť, pričom z formulácie napadnutého výroku je nepochybné, že režim striedania začne u matky od prvej nedele nasledujúcej po právoplatnosti výroku o rozvođe manželstva.

19. Pretože súd prvej inštancie vo veci správne a zákonne rozhodol, pričom matka v odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvođe, odvolací súd rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa stotožnil s jeho odôvodnením, pričom skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a doplnil na zdôraznenie jeho správnosti ďalšie dôvody.

20. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).